

Какав напад, таква одбрана!

Цетиње, 29 октобра.

Новинарска кампања са биоградских Теразија противу службене Црне Горе никако не престаје. Службена Србија, која је од убиства Краља Александра у спољашњој и унутрашњој политици промијенила безброј праваца и начина, стална је једино у писању својих плаћених листова противу српске Црне Горе и њенога владоца. Стална као град, тврда као душманин, који нам је објавио рат за истребљење. У безграничној мржњи на све, што долази са Цетиња, кроз ово дугачко вријеме нашта теразиска браћа су неумољива и упорна. Једино, што се код службене Србије у потоњих осам година може означити сталним, то је њено непријатељство према Црној Гори, то је њена политика раздора и небратства са другом српском краљевином. Нема сумње да народ Србије ту несприску политику осуђује. Али њега његови данашњи управљачи много и не питају. Јер да су питали тај честити и родољубиви народ, да ли је требало послати бомбе на Цетиње, он би их не само протјерао преко савскога моста у Земун — што им је неминовно, продуже ли такви напади рад, — већ би их и линчовао као издајнике и упропаститеље слоге и среће српске.

Сад су се забринули за „паре сиротиње црногорске“. Побојали су се да те паре не буду покрадене. Побојали се они исти, који су своју земљу задужили готово са хиљаду милиона перпера „у сврху наоружања српске војске“, а онамо су на рачун тога постали многоструки милионари толики њихови радикални министри и прваци.

Зар су Пашић, Протић, Миловановић, Пачу и други већи и мањи бесмртници данашње службене Србије постали милионари само од своје плате? И у колико се година обогатише! Требало им је неких осам година, па да од богате и лијепе Србије направе свој рудник, свој пашалук, а од народа своје робље. Згрнули су народно благо и подијелили га међусобно. А Србији и српској војсци, како Бог да! Стало им за њу. Кад би ње, не дај Боже, и нестало са географске карте, они би и даље спокојно живјели, грицајући далеко на западу, као аустриски барони и грофови, крваву тековину поштенога српскога народа, који се дао од њих варати и исисавати.

И они још имају образа, да кроз своје плаћене органе јавности сумњиче поштење појединих црногорских државника! Они имају смјелости, да измишљају приче о некаквим лупешким аферама, у нас, они, који су јавно опљачкали сиротну Србију! Како ли само ци-

нички подмећу своје лупештине нама! Кроз „Србобран“, орган теразиских Пјемонтеза, протурили су ономад одвратне и глупе клевете противу већег броја наших првих људи. Измислили су некакву „електричну аферу“ на Цетињу и надували су од једне ситнице читаву панаму сензационих лажи. На рачун једнога предузећа, које није стало ни 230.000 перпера, натоварили су масу бестидних измишљотина. Министри су, vele, оградиле „палаце“, многи су угледни људи поткупљени, и т.д. А ти су палаци тако велики и лијепо као отприлике кафана „Албанез“ на биоградским Теразијама, у којој се за грош два дневно хране ђаци и радници!! „Луксузне“ електричне инсталације нијесу ништа лепше од онијех у каквој шуми, гдје се, на вашарима на страни, продају за дјецу играчке!

Суде по себи. Пошто су они прљави, мисле да је такав и сав остали свијет. Или, кад су већ они прокажени као лупежи и изјелце народнога новца, хтјели би да и сваки други буде такав или бар сматран као такав. Видјели су, да их је читаво Српство презрело због њихових крађа и провизиона. Осјетили су да им се спрема клетва српскога народа, што нијесу спремили војску, и ако су се на њен рачун обогатили, те им је криво, што и Цетиње оскудијева у таквим и сличним аферама, па би хтјели да га обрљају ниским клеветама, пошто у ствари ни у чем није обрљано.

Хазардери!

Проиграли су свој образ, те су сад прегли да силом новца и средством извјесних проданих листова укаљају Црну Гору, која се не може, истина, хвалити богатством, али се вазда може поносити свијетлим лицем својих управљача и свијешћу и родољубљем својега народа.

А каква ли је оно афера Рибарац—Миловановић?

Што ли се њоме мало не позабави „честити и родољубиви“ загребачки „Србобран“? Или ју намјерно прећуткује, и тад је пристрасан; или се боји да о њој пише, да му се не би са Теразија ускратила звечећа милост, и у томе је случају непоштен.

Ту, у поменутој афери, није тужитељ макар ко. Једноме Рибарцу, томе чувеноме мужу и родољубу, не може се одрећи озбиљност. Кад се он нашао побуђен, да јавно, пред лицем Србије и читавога Српства, оптужи Миловановића, да је за вријеме анексије на штету Србије играо на берзи, тад ће сваки поштен човјек морати вјеровати, да јест нешто крупно по сриједи.

Рибарац се и на самога Краља Петра позвао као на свједока своје ужасне оптужбе!

Пред таквом страхотом готово доказана издајства теразиски Пјемонтези затварају очи, а имају кад да воде наше бриге и да нас чисте својим клеветама.

* * *

Други орган теразиских Пјемонтеза злогласни „Дневни Лист“ у чланку „Краљ Никола и Српство“ дивљачки је напао нашега Краља због Његова говора, који је недавно држао на Грахову.

Краљ је, налазећи се у једној свечаној прилици у *нејојасредној близини аустриске границе, а у тренутку примања масе аустриских поданика* из Боке, у Свом говору народу између осталог поменио и своје исправне односе са сусједном монархијом и њеним уваженим сиједим владоцем. „Дневни Лист“ у томе види издајство Српства! Он зна, да то није никакво издајство, као год што неће бити ни издајство кад се ускоро у Пешти или Бечу загрле Краљ Петар и Цар Франц Јосиф и један другог у здравицама увјере о доброте и искреноме сусједству. Зна то неваљали орган Пашићев, Протићев и комп., али му није рачун да призна, јер је у питању Краљ Црне Горе. Што год овај потоњи мудро и родољубиво учинио, треба да буде напонак представљено. Да је наш Краљ на Грахову држао говор противу Аустрије, мислите ли да би „Дневни Лист“ и остали плаћени органи теразиских Пјемонтеза то одобрили и похвалили? Не. Они би сви у један глас гракнули: ха, ено га, Краљ Никола тражи празну славу и јевтину популарност на рачун добро схваћених интереса Српства! Сад је — писали би — интерес Српства да живи у миру са Аустријом, а Он, ради славе, замеће са њом празну кавгу!!

Тако би писали ти изроди српски, који вазда чекају згоду, хоће ли одовуда бити нешто учињено, да би они последије могли нападати, па било то добро или рђаво.

Кад са моћним сусједом не можемо ратовати, ми с њиме треба да живимо у потпуно исправним односима. Између српских држава и моћне Аустро-Угарске могуће су само двије врсте односа: или веома рђавих, или сасвијем добрих. Средина је убитачна за једну и другу страну исто као и каква крајност у веома рђавим односима. Добри односи не треба да се спусте на степен сервилности и одрицања од својега достојанства и државне самосталности, и док се год дотле не спусте, они доносе само корист.

Да је Краљ на Грахову држао говор противу Аустрије, какву би корист отуда у *садашњим приликама* видјели Црна Гора, Србија и

Српство? А да није рекао онијех неколико ријечи о исправности односа, већ да је ћутањем игнорирао Аустрију, кад се у свечаној прилици налазио уз саму њену границу примајући чак и велик број аустриских поданика, зар то ћутање не би са разлогом било протумачено као непријатељска демонстрација? Је ли „Дневни Лист“ желио, да наш Краљ наиђе на клизаву стазу те демонстрације, да би Му се последије теразиска браћа могла ђавољски изругивати, како је хтио да тече јевтину популарност?! О, не, наш љубљени Краљ је и сувише обазрив и на далеко чувен дипломата, а да би тако што учинио и тијем оштетио интересе Црне Горе и Српства.

Теразиски Пјемонтези веома добро знају, да је Краљ Никола остао онај исти, који је за добро Српства био за вријеме анексионе кризе. Сјећају се, шта је том приликом наш Краљ рекао. Знају, какво је држање Црне Горе било за све вријеме анексионе кризе. Чули су вапај и поруку Црне Горе сестри Србији: сад, или никад! Све то они знају. Чули су и видјели ону оперетску грају рђа по Теразијама, којима никад пушка није пуцала и који су се као мачке разбјегли све до Врање кад је Аустрија, у шали, из Земуна била испружила према Биограду оштар нож. Видјели су сву ону поругу, коју су творци југословенскога краљевства на папиру били подигли противу Аустрије. Хтјели су да преплаше њене пукове као оно Кинези што су са насликаним орловима, змајевима, змијама и тигровима на својим заставама уображавали да ће заплашити Французе под генералом Паликаом, да не би пошао напријед! Док су се наши „Пјемонтези“ пајацки претурарили и харлекински церили, Црногорци су озбиљно и достојанствено стајали на бранику Српства и очекивали, шта ће изаћи из теразиске ратне оперете.

Црногорци су нестрпљиво чекали само један миг браће са Теразија, само једну ријеч: *напријед*, па да сви изгину. И у мјесто тога дочекали су од јунака лармација најстиднији глас; дочекали су званичну изјаву: да Србијина права анексијом Босне нијесу повријеђена!!

Тако се, ето, кукавички свршио њихов „рат“ с Аустријом, а нама међу тијем замјерају, што с њоме, тобоже, шурујемо. Ако ми с њоме шурујемо, то значи, да сте ви, теразиска браћа, спремили своју силу, да је спријечите да не пође на Санџак! Право би било да сте спремили, кад се размећете са бројном снагом од 400.000 војника. Зар ваше срце не осјећа несрећу биједне српске одиве, косовске Митровице, чијој се руци, како сами сваки дан причате, загоне Швабе и

Мађари? Хоћете ли је пустити, ју-
наци?

На жалост, пустићете је, пошто не
смијете уложити, јер сте своју јунач-
ку војску деморалисали и раздво-
јили је на два крваво завађена та-
бора: завјеренички и незавјеренич-
ки. Ах, да сте људи, као што сте
нељуди, измирили бисте војску,
спремили бисте је, Србију бисте по-
вели бољим путем, те бисте „најез-
ди аустриској“ довикнули, да је
Митровица само српска. Тад бис-
те и Црногорцима послали радос-
ну поруку: овамо, браћо и соколо-
ви, да бранимо Митровицу! Тек
тад бисте видјели, шта вриједи Цр-
на Гора и какав је њен Краљ, који
је сав свој вијек посветио завјет-
ној мисли Србиновој.

Или муч'те, рђе; или напријед
са барјацима на поља од Санџака,
да видимо, ко с Аустријом шу-
рује!

Хроника

И ми апелујемо! — Неће бити баш тако! —
Измишљотине се гомилају.

И ми апелујемо! У листу „Zeman-у“,
органу оних босанско-херцеговачких му-
слимана, који су у пакту са католицима,
изашао је чланак на уводном мјесту, у
коме се насрће на Србе што су објави-
ли бојкот муслиманима у Билећу и агит-
ује, да се тај бојкот обустави. Како се
бојкот противу муслимана не само у Би-
лећу, него и у другим мјестима рапидно
шири и како је ту у питању част једне
Црногорке, о чему смо опширно и отво-
рено проговорили раније, што „Zeman“
прикрива и не смије од стида и срама
да проговори, то се и ми на ову ствар
нарочито заустављамо. Ако ико, ми смо
од увијек били ти, који смо заступали
гледниште муслимана не дијелећи их од
православних, као што онег не дијелимо
ни католике од православних, јер смо
крв једне крви, кост једне кости, синови
једног народа а разних вјероисповијести.
Али кад се изаша браћа толико забора-
вљају, да не само раде противу нас
и наших интереса третирајући нас као
најцрње непријатеље, него се и толико
заборављају да нам насрћу на образ
и поштење, природно је, што и ми пре-
ма њима не можемо остати равнодушни.
Нама је бачена рукавица и ми је прихва-
ћамо. Све за образ, а образ низашта!
То је руководило и браћу Билећане када
су ону одлуку доносили, раскрштајући
одлучно са муслиманима, пошто им је
њихово држање дојадило и из стрпљења
их извело. И кад сад муслимани апелују
на своје, да би помогли бојкотоване му-
слимане, принуђени смо и ми да изађемо
једном из рездрве и да апелујемо на све
оне Црногорце, који залазе у Херцего-
вану и који су упућени да тамо тргују,
да помогну бојкот православних и да не
само у Билећу, него и у свијема мјестима
у Херцеговини не само пазаре, но и не
долазе у додир са муслиманима. Билећан-
и су донијели одлуку, да ниједна Срп-
киња из билећког котара не смије у
Турчина рудити, у њихову кућу улазити
нити пак ништа од Турака куповати. А
ми апелујемо на све Црногорце, пошто
је једини повод за бојкот питање части
наше Црногорке, да ниједан код њих ни-
шта не ради, у муслиманске куће не у-
лази, нити пак што од њих купује. И то
као свети аманет остављамо свима, а све
уз девизу: све за образ, а образ низашта!
„Ко ће братски, брат смо њему, ко
душмански, душман смо му“!

Неће бити баш тако! Биоградски лист
„Пиемонт“ проговорио је у виду дописа
са Цетиња о колери у нашој земљи. Као
и познати дио југословенске штампе кад
је ријеч о приликама у нашој земљи и
„Пиемонт“ је био малициозан. Да то
није допис са Цетиња ван сваке је сум-
ње. Написан је у самом уредништву, а у
сврху забадања и пакошћења. По увје-
равању „Пиемонта“, случаји обољења а
нарочито умирања од колере брижљиво
се крију. То нарочито наглашава на два
мјеста. А то је одвратна неистина. Такво
гнусно подметање само „Пиемону“ мо-
же на част да служи. Појава колере не
само да није имала повода да се крије,
него се и није крила. То непобитним
фактима утврђујемо. Као што се зна, чим
се појавила колера поново у нашој зем-
љи, ми смо о њој проговорили и опшир-
но у три броја изијели гдје је све има,
колико је њих обољело и колико мртвих
има. То је, исто тако, донио и службе-

ни лист. Чак смо донијели у претпрош-
лом броју нашег листа и колико су умрли.
Истина је дакле ово што ми износимо,
а одвратна је и гнусна неистина оно што
„Пиемонт“ тврди. Из тога јасно излази,
да „Пиемонт“ најординарније подмеће и
депуници. Нека му то на част служи и
нека се стиди кад се и таквим одвратним
средствима служи.

Измишљотине се гомилају. Биоград-
ска „Политика“ доноси извјештај из Со-
луна како је Риза беј, шеф комисије за
регулisaње турско-црногорске границе јав-
но из „Скутара“ (sic!), да су Црногор-
ци и око Гусиња концентрисали три ба-
таљона пјешадије. Још се вели да су
војне припреме на црногорској граници
изазвале велико узбуђење код Турака,
јер је Црна Гора, према званичним из-
вјештајима, до сада већ истакла на раз-
ним тачкама своје границе према Тур-
ској 14 батаљона пјешадије. — Све је
ово од почетка до краја празна сенза-
ција и ништа више. Од свега тога нема
ни трукне истине. Код нас нијесу учини-
не никакве војне припреме, а најмање на
граници. Још мање има истине у томе,
да је наша војска концентрисана на гра-
ници према Турској. Ако се и гдје о то-
ме добро зна, то се зна у Турској, те су
и све ове претпоставке произвољне, ко-
је не могу ни мало служити за похвалу
обавијештености „Политике“, јер ако о-
на о свему има тако сигурна обавијеш-
тења као о овоме, онда се она не мора
мучити да до њих долази, јер их и у
самом уредништву може сачињавати, про-
извољно и на памет као и ово што је.

У истом броју „Политика“ је прогово-
рила и о колери у Зети, али са пуно
одвратне тенденције, којом се обично
служи тај лист кад год му се укаже при-
лика да може пакостити нашој земљи.
Ту се подијељује спрема наших љекара,
наш санитет и власти и надодаје се како
је зараза узела много озбиљнијег маха
него се то службено представља. Као
вели: нека је сензација, па ма се и ла-
гало! Свако по себи, па и „Политика“
друге суди по својима. Занати су разни.
Неко ради, па се хљебом храни, а „По-
литика“ измишља да би могла да живи.
Ми је зато нећемо осуђивати, али не мо-
жемо — сажаљевати.

Поглед по свијету

Тешка ситуација у Угарској. Програм нове
аустријске владе. — Три владе у Турској.
Сабор Хрватске и Славоније. Споразум Фран-
цуске и Њемачке.

Све наде, које су се полагале на спо-
разум између владе и опозиције у Угар-
ској, пропале су. До споразума није до-
шло. Влада није хтјела да усвоји захтјеве
опозиције. Јушовици су непоколебљиво
стојали на гледишту да без општег тај-
ног гласања нема споразумног рада, док
је влада настојавала да одијени Кошут-
ову групу и да је к себи придобије. У
почетку је изгледало, да ће влада у то-
ме и успјети и да ће Кошута за се при-
добити, али од тога не би ништа. Ко-
шут је прозreo намјере владине и дао
изјаву да од споразума не може бити
ништа ако се не уведе опште тајно право
гласа и ако у споразум не уђу Јушовици.

Када је влада видјела, да су све њене
наде пропале и да не може придобити
опозицију, објавила је да ће наставити
рад у сабору без опозиције, али да ће
овог пута бити енергична и безобзирна
и да неће водити много рачуна о мјера-
ма које предузима само да омогући рад
у сабору и сломије опструкцију.

И тако је сада између владе и опози-
ције у сабору дошло до још веће зао-
штрености него је раније било.

Нема сумње да ће влада своје пријет-
ње покушати и да оствари. Али ма како
насиље вршила, слабо ће што успјети, а
најмање ће јој поћи за руком да сломије
опозицију и да омогући рад у сабору.

Опозиција је велика, јака и компактна.
Зато се неће моћи ни сломити, а о рас-
пуштању сабора ни говора не може би-
ти, пошто нови избори не би ништа
влади користили.

Зато је и сасвијем разумљиво што се
очекује, да ће влада пасти и да ће је
замјенили друга влада, која ће и моћи
и хтјети да се споразумије са опозицијом.

Нова аустријска влада представила се
и у парламенту.

Том приликом предсједник нове владе
барон Штирг развио је њен програм.

Рекао је: Влада ће се држати задатака
изнесених у пријестолној бесједи, али све
зависи од нормалног djelовања парла-
мента. Министар је пријатељ такога пар-
ламента, који није ту ради себе него ради
народа и државе. Затим је нагласио по-
требу реформе пословника. Вели, да је
до сада политичка већина немогућа, али
ће он настојати да створи већину за
фактични рад, и да већина неће никога
искључити ни одбијати, а себи ће при-
власити свакога који жели да ради. Влада

ће поради за споразум чешко-њемачки,
а да се односи парламентарни побољшају.
Најзад побјија гласове да би министар
правде имао каквих обвеза према икојој
странци. Истиче потребу уређења држа-
вних финансија, ојачања производа. Први
задачи парламента биће о скупштини, о
чиновништву, државно-финансијске осно-
ве, реформе пословника, талијански фа-
култет. Влада хоће мир међу народима,
за чију корист и за домовину позива
све добре воље на слојан рад, настоја-
вајући да се у чиновништву учврсти прави
аустријски дух.

Нова влада није нашла на лијеп при-
јем, а нарочито министар правде Хохен-
бургер, противу кога је велико негодо-
вање.

Под насловом „Три владе турске“ „Но-
во Вријеме“ пише:

У Турској сада постоје три владе, једна
као и у другим државама, друга комитет
„Јединство и Напредак“ и трећа — офи-
цири у појединим вилајетима. Ова је
пошљедња најопаснија. Комитет је мије-
њао владе помоћу официра, а они ће
сада, изгледа, учинити крај комитету. На-
рочито су опасни активни официри у
косовском вилајету, који су послали пра-
вој влади ултиматум: траже да им се
врате прогнани другови и да се установи
војни суд, који је комитет укинуо, и да се
поврати слобода акције Шенк ул Ислама.
С овим је у вези питање о хришћанским
становницима Турске — нарочито Буга-
рима и Грцима.

Најзад то није наша ствар. Значајно је
то за нас толико, што се колеба власт
тајног комитета, који је био непријатељски
расположен према Русији, противу коми-
тета устаје баш она сила, која га је и до-
вела на власт. — Као што је све боље
— непријатељ доброга, тако је и све ново
непријатељ рђавога.

Сабор Хрватске и Славоније се састао
да се растане.

Сабор је сазван у уторак и том при-
ликом саопштено је да се распушта.

Приликом сазива сабора речено је, да
се сабор сазива, да се саслуша владаре-
ва жеља. То се тумачило двојако. Једни
су мислили, да ће се означити послови,
које ће сабор имати да ријеша, док су
други били увери да од покушаја за рад
не може бити ријечи и да ће сабор бити
распуштен.

Доцније је и службени лист изашао
отворено са оним што се намјерава. Он

Талијанско-турски рат

У пошљедње вријеме слабо долазе ви-
јести из Триполиса. На њих што их
има нијесу тако калне. Према увјеравању
талијанских службених кругова, Турци су
чинили покушаје да заузму град Трипо-
лис, али нијесу успјели. Талијански бро-
дови наставили су бомбардовање поје-
диних пристаништа, док су нове талијанске
трупе покушале да продру дубље у уну-
трашњост.

Италија је службено прокламовала при-
појење Триполиса и Ћиринаике Италији.
Страни листови љуто се обарају на
Италију због покоља, који су извршили
над мирним становништвом не штедећи
чак ни нејач, што се са службене тали-
јанске стране оповргава.

Позив на предају

Турски заповједник је пред Триполисом
Нешед-бег позвао талијанскога заповјед-
ника нека преда оно неколико још ут-
врђења. Овај је то одбио. На то је запо-
чето бомбардовање града, што је траја-
ло два сата. Кад су се Талијани повукли
у куће, бомбардеман је обустављен. Не-
шед је послао свога ађутанта страним
консулима и замолио их да са станов-
ништвом изађу пред град, јер он не мо-
же да одгађа напад на преостали дио
града. Преговори, који су на то вођени
међу консулима и талијанским заповједни-
ком изјавили су се. Овај је хтио, да
најпорије јави у Рим. Нешед је то одбио.

Из Триполиса се јавља: У свим се пред-
јелима пријени. Сва спољна утврђења
су Талијани напустили.

Цензура у Турској

Из Цариграда јављају: Војена цензура
над брзојавима је врло строга. И овдаш-
њи листови су већ скратили извјешћа о
рату. Ратни министар је послао новинама
допис, којим се уз најстрожију казну за-
брањује: јављати мјеста, на којима су
турске чете и добровољци, јављати јакост
чета и њихово кретање и све у опште
што би непријатељу могло дати и најма-
њи ослон за његову акцију.

Ратни трошкови

Талијански ратни трошкови за експе-
дицију у Триполису изнијеће дневно три

је обзанио, да се ради о распуштању
сабора. А што је дошло до распуштања
криви је опозицију, српско-хрватско ко-
алицију, пошто она не дозвољава пра-
валан рад сабора. Бан је, вели се тамо,
своју дужност савјесно вршио, имајући
само пред очима интересе земље. Зато
се за распуст сабора и све пошљедице
сваљује одговорност на коалицију.

Тако се сад Хрватска налази у истом
положају, у којем се налазила и прије го-
дину дана. Понавља се иста игра са судби-
ном Хрватске, која је отпочела за вријеме
првога нагодбенога дана. Има се вршити
воља јачега, а то су Мађари. Управу
Хрватске повјеравају људима, који их
безусловно морају слушати. Одредбе о-
вога њиховога повјереника мора хрват-
ски сабор вршити. Неће ли — распушта
се. Тако је било прије, тако је сада, а
биће и надаље тако, док хрватски на-
род не осјећа толико, да може своје
противнике присилити на штовање за-
кона. Држи се, да ће нови избори бити
5. новембра.

Јавили смо већ, да је потписан уговор
између Француске и Њемачке у погледу
Марока. Њемачка се обвезује у првим
чланцима уговора, да неће ничим смета-
ти мјерама Француске у Мароку са про-
вађење реформа на управном, војничком,
судбином финансијском и економском
подручју, те признаје Француској право,
да окупира са војском Мароко. У тре-
ћем члану је говор о француским мјера-
ма, а у четвртм дозвољава Њемачка, да
Француска води послове марочке држа-
ве и да је заступа у иноземству. Мјешо-
витих судова и консуларне судбености
неће бити више у Мароку. О томе је
говор у петом члану, а у шестом се
Њемачка обвезује на суделовање код
ревизије листе страних штићеника у по-
гледу трговине и народне привреде. Сед-
ми члан проглашује слободу трговине
и економску једнакост у Мароку, а у ос-
мом члану су установе за експлоатисање
рудокон. У другом дијелу уговора по-
тврђују се, да Њемачка добија као ком-
пензацију један дио француског Конга, те
уступа зато француској један мањи ко-
мад код Дахомеја. Све спорове и несуг-
ласице ради овог уговора ријешаће ха-
шки суд мира.

Државни тајник у ъемачком држав-
ном колонизалном одељењу Липдеквист,
предао је по другинут оставку, јер није
сагласан у погледу компензација. Њега
ће наслједити гувернер ъемачког африч-
ког послада Рехенбергер.

Положај у Египту

Због непрестаних немира биће у Алек-
сандрији проглашено ратно стање. У
Каиру су такођер немири непрестани.
Ни један Европејац не иде ненаоружан.

Бојкот Талијана

Сви турски листови изражавају огор-
чење на Талијане због грозота које су
они починили. „Сабах“ позива народ да
бојкотије Талијане и све њихове.

Неке енглеске новине доносе ужасне
опутужбе против Талијана у Триполису
због грозота, које саопштена један енгле-
ски официр од 5. пјешачке пуковније,
који се налази у турском табору пред
Триполисом.

Балканска конфедерација

— Рад за остварење конфедерације балканских држава

Идеја о остварењу конфедерације балкан-
ских држава као да је овог пута нашла већег
одзива него икад до сада. То се види из
свега онога што се по тој ствари ради и
што се чини у јавности.

Прошле недеље држава је у Цариграду,
у згради парламента, конференција „Лиге за
балканску конфедерацију“. Конференцији су
присутствовали многи вићеници чланови пар-
ламента, политичари и новинари. Конферен-
цију је отворио одлучни посланик Влахов,
који је у свом говору истицао потребу сара-
ду и јединице одбране балкан-
ских народа.

Још су узели ријеч Карасо ефендија (је-
дан од најугледнијих чланова комитета „Је-
динство и Напредак“), Незд Драта-беј, Басри-
беј и Васфи-беј, посланици у парламенту.

Пазрап је одбор, који има да изради
позив свима члановима парламента, новина-
рима и јавним радницима у свима балкан-
ским земљама, да приступе Лиги, који ће
радати на остварењу балканске конфедерације.

У тај одбор су ушли: Влахов, Кајало, Ахмедовић, Царић, најугледнији мајор турског листа "Танина", Наџиб Драга, Вафиди, Паштирмашајан, Ахмед паша, генерал Мехмед Халил др. Риза Тефик др. Милу др. Јанићије, Дмитријевић (серпски посланик у парламенту), Анастас и Абдул Хамид Зехриви.

Потребно је напоменути, да су се сви го-ворници на конференцији слагали у том, да је прва погодба за могућност остварења кон-федерације истинска уставност у Турској.

У телеграму из Лондона саопштавају "Франк-фуртске Новине" како је "Нед Мел Газет" извештена од свог дописника из Београда, да је енглески посланик Перет отпутовао у Лондон, да поднесе влади пројект о изјешним сензационим пројектима. Прије одласка дуго је разговарао са предједином др. Милова-новићем, о чијим је честим конференцијама са руским послаником било говора у српској јавности. Ријеч је о једном великом плану, о коме се вели да га је руски амбасадор у Цариграду Чариков, предложио великом ве-зиру Сандици. По том плану Македонија и Арменија добиле би аутономију и са Тур-ском, Србијом, Бугарском и Ц. Гором ство-рили формалну балканску федерацију под про-текторатом Русије и Енглеске, које би га-рантовале не само за независност федерације него и за интегритет турске царевине у Евро-пи и Азији, а Турска би се опет са своје стране обавезала да неће узавиати никакву комбинацију, која би била против Енглеске и Русије.

"Јурнал" пише: У једном највештају из Цариграда наводи се како политичким кру-говима није још пошло за руком да добију ма у неколико јасну представу о савезним плановима, које је потписио Кучук Санд паша у тајној седници коворе. Показало се, да је то питање у толико теже ријешити, што се великом безпору поред његове намјере да приступи једној од група великих сила у исто вријеме приписује и склоност да ближе приђе мисли о балканској федерацији. По врло оскудним резултатима истраживања, ко-ја су по томе чинили политички кругови, изводи се закључак, да су ти пројекти који се приписују великом безиру, још увијек у самој зачетку. Чак скептички духови на-гињу мишљењу, да Кучук Санд оживљавањем општег интереса за савезе с Турском у првом реду има пред очима тактичке циљеве.

Шта је источно питање

Софиска „Воља“ почела је да доноси, како изгледа, низ чланака о источном пи-тању, на основи скоро појављеног дјела Горјејевова, управника архиве у Петро-граду. По томе дјелу, источно питање појавило се на свијет за владе Петра Ве-ликог, када је Турска одговорила Русији, да је сваком страном броду забрањена пловидба на Црном Мору. Од тада је руска политика према Турској прешла у офанзиву.

Кад је у доцнијем развоју догађаја у Европи, њемачки „Drang nah Osten“ уда-рио правцем Балтичког Мора на нас, он се онда окренуо на југ и источно пи-тање за Русију састоји се у путу за Ца-риград, а за Аустрију — ту предстражу Њемачке — у путу на Солун. Напомињу-ћи дакле да је Петар Велики у тежњи за остварење својих планова на уништењу Турске и завојевању Цариграда и прола-за босфорског и дарданелског, пао на мисао да потражи помоћи од хришћана, који су под турским јармом, изводи да се руска политика и даље кретала тим правцем, само што је доцније наступило двојак мишљење у погледу циља: док су једни били за освајање Цариграда, до-гле су се други задовољавали само ос-лобођењем хришћана и Словена под Турцима.

Пред руско-турску војну (1877. год.) на челу јединог правца био је кнез Гор-чаков, а на челу другог — гроф Игњати-јер, и цар Александар II нагињао је час на једну час на другу страну. Ова двој-ственост у руској политици обиљежава-ла се у свима доцнијим радњама према јужним Словенима, а нарочито у руским односима према Бугарској. Док су биро-крати на Неви били увијек непријатељски расположени према Бугарима, јавно мње-ње је било на страни Бугара а то је на-лагало руској влади да штити, да пома-же Бугарску.

Да није било те јаке струје у рускоме народу са грофом Игњатијевим на челу, може бити да не би ни било бугарског ослобођења. И сад има руских државни-ка (на пр. Куропаткин), који мисле да је ослобођење Бугарске једна крупна по-

грешка руске државне политике на Бал-кану — на Истоку.

У овом разлагању интересантан је и овај навод: Кнез Горчаков колебао се коме да објави рат, Аустрији или Турској; па кад је сондирао Њемачку да ли ће остати неутрална, добио је одговор: „Ње-мачка не може оставити Аустрију да бу-де нападнута“, и онда су се у Петрогра-ду одлучили на рат с Турцима.

У борби противу скупоће

— Како се може спријечити и отклонити велика скупоћа животних намирница на Цетињу —

Сађење у велико воћака

У Француској, која је на челу свију држава у гајењу воћака, било је прије неколико година покушано уразним во-ћарским заводима, да се утврди који је између многих примјењених начина сађења у велико воћака најбољи и најевтинији.

На крају године дошло се до увјерења, да начин професора Гресана далеко над-машује све остале многобројне начине, не само са своје практичности но и због малих издатака око издржавања воћњака засађених по упустивима тога система.

Као и све остало и ограда воћњака засађених по овом начину показује раз-боритом привреднику одмах на први по-глед њено преимућство над осталим скупљим и неподеснијим. Ограде ове вр-сте зову Французи: „Укршћене живе о-граде“ и то зато, јер се грање жунова-тих ограда укрсте међу собом и тим укр-стављањем дају особити изглед цијелој оградни.

Ево како треба подићи такву живу ограду: „Мјесто гдје се жели подићи о-града воћњака треба прекопати у дубину 60 см. и нагнојити земљу са угорелим ђубретом. Затим треба засадити у расто-јању 40 см. један ред стабљика бијелог трна и одмах сваку подрезати до поло-вине. Идуће године подреже се поново стабљике близу земље у висину од 10 см. и остави на свакој по један пунољак са сваке стране. На сваких 4 метра расто-јања треба забости у земљу коље и спо-јити га попречно једно са другим са два реда затегнуте жице. Друге године спусти се из оба пунољка израсле гран-чице на угао од 45° и завежу се на сва-ком мјесту сједињења са преливеном жицом бр. 6.

Границе набујан ускоро и жица зарас-те у дрво, које убрзо покрије те гран-чице на тај начин буду накатамљене по-моћу приљубљивања. И тако жива ограда буде састављена из самих упоредних четвороуглова, потпуно је густа и када нарасте у висину од 2 метра треба за-уставити да даље расте. Њено одржа-вање не захтјева ништа друго но да буде сваке године орезивана. Ако се за-сади жива ограда истовремено са воћ-кама воћњака, то ће она достићи своје правилно развиће када воћке понесу први плод.

За воћњаке удешене по систему Грес-ан, примјењује се за воћке једино облик грма (жубуна). Тај облик лако је постићи и што је главно, не захтјева ништа друго но обично орезивање сваке године.

Дрвеће се сади у облику правилних троуглова тј. у виду латинског слова V, у растојању од 5 метара. За каламљење бирају се калами од једне до двије го-дине.

Као што је познато, најбоље вриеме за сађење воћака је од 15 октобра до 1. децембра. Мјесто гдје се налази калем треба да је окренуто југу. — При сађењу треба одсјећи половином стабљике да се нагну омакна што су у њеном доњем ди-јелу да се развију. Ти пунољци избиће гране које ће се преко лета бујно раз-вити. Од тих грана треба изабрати шест доњих, најбоље развијених и које се на-лазе по могућству на подједнаком расто-јању, те обрезати од њих круну дрвећа а друге гране треба одрезати. Када на-ступни зимско орезивање дрва, мора се свака од тих грана орезати поврх другог пунољка да се постигне гранање на двоје. Свака од тих рачвастих грана мора се такође одсјећи, по врх другог пунољка и када се то изврши добије се круна дрвета.

Сваке идуће године не треба ништа друго радити но одрезати једну трећину тих продужена дебла да се развију сва окца од доњег дијела до врха и да се поклони потребна пажња за образовање и одржавање родних грана.

Дешава се више пута да гране дрвета имају наклоност да избијају врло окоми-то и да се то сирјечи треба те гране пригнути, да се одаљи од стабла, како би могли ваздух и свјетлост боље про-дријети у средину дрвета.

У ту сврху забоду се чврсто у земљу неколико колаца изпод дрвета и завежу се за њих гране помоћу шевара или врбо-ве коре, и када им се једном савијањем да извјесни облик оне га задрже и у будуће.

Ако воћка добро напредује може се повећати број грана тако, да се пусти израсти накнадно један ред рачвастих грана.

Може такође, умјесто да се образује круна само са 6 грана, узети их седам или осам, те на тај начин удвојити плод-ност воћке; једино у томе случају гране морају да имају наклоност да се на ши-роко одвајају. Да се припомогне томе њиховом одвајању треба орезати продуж-ења на једно доње око.

У ствари главно је да се постигне раз-гранавање дрвећа почев у висини од 30 см. од земље и да њихова средина буде потпуно празна тако, да може вазда и свјетлост унутра продирати. Исто тако треба да се гране удаљују од стабла и попуне цео његов обим.

Родне гране треба оразовати упоредо са образовањем круне дрвета. Пунољке, који избију по гранама, могу се претво-рити у родне гране на овај начин:

На концу мјесеца маја одрежу се по-бочни пунољци поврх осмога листа; сна-жно дрвеће избиће нове пунољске поврх оних уклоњених.

У току мјесеца јула треба одрезати први пунољак испод оног пређе слом-љеног тако, да остану седам листова.

На концу мјесеца јануара треба извр-шити зимско орезивање. Затим се сло-мије поврх петог или шестог ока гране које су биле сломљене зелене прошлог лета.

Идуће године доња ока преобразиће се у родне и јалове пунољке и тада тре-ба орезати само један родан пунољак.

У очекивању док воћњак понесе први плод, што обично бива у петој или ше-стој години, може се засадити између дрвећа поврће, које не изискује да буде залевано.

Пошто су воћке засађене у растојању од пет метара, као што већ напоменух, то се може оставити за њих ледина ши-рока 2 метра. У средини те ледине треба засадити воћке а преостали простор од 3 метра употребити за леје у којима ће се садити поврће.

Да се не би нашкодило напретку воћ-ке, мора се садити поврће у растојању једног метра од подножја стабла.

Истовремено када се саде воћке може се засадити у растојању од 1 метра од сваког дебла по један ред дубичасте шпаргле а у простору између сваке воћ-ке и по један струк од ње. Сађење шпаргле не спрјечава сађење поврћа, које је само по себи довољно да исплати износ закупа земљишта и покрије тро-шкове око сађења дрвећа и још преко тога донесе приличну зараду, док не приспије први плод воћака и шпаргли.

Када се воћке добро развију треба прекинути сађење поврћа, али се може без уштрба наставити гајење шпаргла.

Подизање воћака по систему Гресан може се отпочети са скромним површним средствима. Да би наши привредници имали тачан преглед трошкова око једног таквог воћњака засађеног на простору од 1 хектара земље ево их износим у изводу:

Закуп 1 хектара земље	200 пер.
Сађење оград	100 "
Износ куповине 400 дебала во-ћака високих 50 см.	200 "
За ископавање 400 рупа дубо-ких 25 см.	100 "
Ђубре за воћке и поврће	40 "
Куповина 2.300 струкова шпар-гле по 50 перп. 1000 ком.	115 "
Сађење дрва	6 "
Сађење шпаргла	8 "
	769 пер.

Многи наши привредници не морају се излагати свима овим трошковима. Они који су посједници земље, на којој заса-де воћњак, не морају плаћати закуп за исту. Даље, могу сами подићи ограду и засадити шпаргле, ископати са својим чељадима рупе за воћке, употребити ђу-бре од своје строке и т. д. Према томе од тог износа новца од 769 перп. мо-жемо одузети:

Надничарима за наднице	60 пер.
Закуп земљишта	200 "
Надница за копање рупа	100 "
Ђубре	40 "
Сађење	14 "
	414 пер.

Дакле, по одбитку овог износа од 414 перпера, остаје да се потроши при по-дизању воћњака за сваки хектар земље само 332 перпера.

Сада погледајмо какви ће бити приходи: Да не узмемо у обзир вриједност при-хода за вријеме првих пет година, јер ће плод воћака (почев од четврте године), шпаргле и друго поврће давати лијену корист, но само да расмотримо приход воћака и шпаргла почев од шесте годи-не када исти достигну свој врхунац.

Ево прегледа тих прихода означених за сваки случај испод њихове реалне вриједности:

400 дебала даће најмање 100 комада воћака, укупно 40.000 комада воћака, по

цијени од 150 перпера 1000 комада. 2300 чапорака шпаргли, да ће минимум 1500 свежања, сваки по цијени од 2 перпера чини 3000 перпера, што укупно износи 9000 перпера.

Када одбијемо за годишње трошкове максимум издатак од 1000 перпера до-биће се од сваког хектара земље чист приход од 8000 перпера.

Из наведених података јасно се види како лијеп приход може се постићи са сађењем воћњака по начину Гресан.

Ових пошљедњих година тај начин са-ђења показао је свугдје, гдје је био при-мјењен, одличне резултате. У Француској, у долинама Ријеке Сене, између Аршан-теја, Тријела, Мелана и Манта, гдје се у велико гаји воћарство на овај начин, становништво је дошло до великог бла-гостања.

Узев у обзир, да због кршевитог склопа наше земље располажемо са мало зем-љишта погодног за обрађивање, то треба настојати тим више, да се свака и нај-мањи комадић земље што боље искористи.

Зато препоручујем овај за наше при-лике изврсан начин сађења воћака паж-њи оних, који су на првом мјесту по-звани да воде бригу о народном при-вредном напретку а то су надлежне власти из привредног одељења у нади, да ће они настојати помоћу обласних економа на томе, да се и код нас почне једном озбиљно гајити воће на рационалан начин.

Жалосно је константовати, да и ако наше земљиште није већим дијелом ни-шта слабије но оно у Тиролу и Горици (Goerz) наши привредници не произ-воде ни најмању количину воћа пле-менитих врста, док међутим Тироли и Горичани не само да добију из својих воћњака довољно воћа за своју потрошњу, но извозе сваке године један дио од-личних врста воћа за друге крајеве у вриједности од 1½ милиона перпера.

Наши привредници када већ не про-изводе воћа у тој количини, да се може извозити у иностранство, могли би бар производити толико, колико је потребно за нашу потрошњу, јер је за сваку осуду, да морамо куповати воће по скупе цене од Скадрана и Примораца.

Оволико само о воћарству и прећимо сада на још важнију за нас грану при-вреде — повртарства.

Протест талијанских новинара

— Талијански новинари устају против аустриске штампе. —

Од дописника талијанских листова у Бечу добили смо један веома занимљив протест противу писања аустриских ли-стова о акцији Италије у Триполису.

Бечки дописници талијанских листова, непријатно дирнути држањем бечке штам-пе у триполитанском питању, одржали су један састанак и ријешили да својим листовима пошљу један комунике, из кога вадиимо шљедеће:

„Бечки листови, који на бојном пољу, па ни у Риму, ни у Цариграду немају својих извјештача, не само што супримирају и преиначују званичне талијанске извјештаје, већ то чине и са непартизанским инфор-мацијама француске и енглеске штампе и подмећу најбољим листовима ових зе-маља вијести, које ови листови никад ни-јесу штампали.

У име часног новинарства, осјећамо се дужни да на то обратимо пажњу талијан-ске публике и ми смо ријешили да више не цитирамо аустриске листове, чији лаж-ни и тенденциозни извјештаји заслужују презирање, сем „Н. В. Таблата“ и „Фрем-денблата“ који су часни и непартизански“.

Сем тога, талијански дописници упутили су и једно писмо предједнику аустриског новинарског удружења, у коме су исто тако најодлучније протестовали против непријатељских и тенденциозног проно-шења лажних вијести од стране аустри-ских листова.

Протест су потписали дописници јед-најест великих талијанских листова, међу којима је и сињор др. Александро Дудан, онај исти Дудан, који је онако безочно писао по разним листовима противу Црне Горе, најбезочније клеветајући је.

Кад је била у питању истина о Црној Гори, био је безобзиран и истина га није бољела, а сад боли! А колико до-јуче је са овима, против којих се обара, у исте диле дувао!

Домаћи послови

Не може се сносити!

Свакога дана, кад год имају у позоришту представе, пред зградом позоришног искупе се свалпа узлична дјеца, од које се не може проћи. Још од првог сумака они грају, ди-жу вику, ваљају се и читава чуда и покре-чане као да нијесу у сред пријестонице, но као да су гдјегд од далеко од свијета.

У пошљедње су се вријеме толико избројали, да се јаше и улицама посе, да се од њих не може проћи, а пред уласком у позоришну граду наче се, па се ту, затварајући пролаз, пекују, гдје и срамоте, изговарајући најбезобразнија ријечи, да пролазници са својим породицама морају превести силон пролазећи кроз њихове редове.

Чувар Зетског Дома, стар човек, не може да изађе на крај с њима и тешке муке мучи од силног њиховог галијотства и безобразности, те на оно обраћамо пажњу надлежних како би парцила позоришница да оштро што бар од сада не буде. Ако ли то не буде помоћу, грађанство ће бити принуђено да се ждзи вишој власти како би се већ једном стало на пут резултаности улице дјелу, која ни у ком случају не могу да служе угледу наше пријестонине.

И опет о дувану

Не од јуче, него још раније потрошачи дувана не могу да се довољно напале противу рђавог квалитета дувана, фабрикације и аљавости фабрике дувана.

И у мјесто да њихове оправдане жалбе помогну, бива све горе.

Сад нас увијеравају, да је немарност монопола дувана прешла свину мјеру.

Ако је истина оно што нас увијеравају, збиља је страшно и надлежни би требали већ једном да поведу о томе најстрожијег рачуна и да према монополу дувана буду безобирни, онако исто као што је монопол према потрошачима.

Кријумчарење дувана је врла строго и са кријумчарима се врло оштро поступа. На и поред тога дуван се једнако кријумчари — контрабандира.

Чим се ко ухвати, казњавана се, а дуван му се узима. Сад нас увијеравају, да је фабрика тај кријумчарени дуван спаковала и продаје у шкатулама као дуван друго врсте! Не треба већ ни говорити да је то дуван испод сваке критике!

Ако је то тако, а прије ће бити да је него да није, онда овакав рад не знамо како да кажемо.

Зато апелујемо на надлежно да ову ствар испитају и да заштите потрошача од псевдесне спекулације а нарочито у Улцињу, гдје се такав дуван продаје.

Електрично освјетљење

Да са електричним освјетљењем није све како треба, најбољи је доказ то што о томе дармару и сам суд има пуне руке посла. Али да ће се у томе толико далеко отићи, да због несавјесности људи у томе друштву љуто страда сама пријестонина и то у толикој мјери, да се то више не може подносити, за осуду је.

Како кога дана освјетљење вароши све је горе и неуредније. Варош није ни приближно освјетљена онолико колико би требало. Свјетлост је слаба, свјетилке једва чкиже, па и све не горе. Често у читавој улици ни једна не гори, те су читаве улице мрачне и без освјетљења.

Бада се уводила електрична свјетлост у нашој пријестоници сигурно то није чинио зато да би се само могло рећи да имамо електрику, него је то учињено из стварне потребе, да се петролеумска свјетлост замјени бољом свјетлосћу. И кад је то тако, зашто се онда дозвољава да је сада електрична свјетлост таква, да слабије и несигурније освјетљаје пријестоничке улице, него су је освјетљавале петролеумске лампе?

Валла томе додати још и то, да смо имали прилике да видимо читаве улице мрачне, без свјетлости, док су све приватне зграде биле освјетљене. Као да је електрика изабављена у првом реду за приватне, а споредно за улице! То је ординарна спекулација, која не смје остати неказњива.

Јасно је већ за свакога, да друштво за електрично освјетљење пријестонице није допало своје познати. Свјетлост је слаба, несигурна, неуредна и аљавост избаја на све стране. И зато је треба имати или како треба или никако. И кад ово друштво не одговара својој обавези како треба — а да не помињемо оно о чему већ и суд расправља — онда му треба овај посао одузети и дати ономе, који ће га вршити онако како треба и како то наши општи интереси изискују. Стрпљива је и сувише била!

Дневник

Дан вјенчања. Ономад, поводом годишњице вјенчања Њихових Величанстава, Краљ је, праћен од шефа своје војничке куће г. бригадира Мартиновића, посјетио Влашку Цркву, гдје се краће вријеме задржао у молитви. У тој је цркви прије педесет и једну годину извршено срећно вјенчање Њихових Величанстава.

Рођендан Краља Италије. Поводом рођендана Њ. В. Краља Виктора данас је у овдашњем талијанском посланству било свечано примање. На честитању су били наши министри и многи други великодостојници. За вријеме честитања предстаном посланства свирала је војна музика. У име Краља честитао је шеф војничке куће бригадир г. Митар Мартиновић, а у име Нашљедника ађутант капетан г. Б. Вр-Врбица.

Имендан Књаз Мирка. На Митров-дан су се поводом имендана Њ. Кр. В. Књаз Мирка уписала у Његову књигу многобројна лица из дипломатског кора и виших пријестоничких кругова.

Био у лову. Његово Краљ. Височанство Књаз Петар био је јуче дан у лову на Скадарском Језеру, откуда се синоћ на аутомобилу вратио у пријестоницу.

Одликовања. Њ. В. Краљ Господар благоизволио је подарити г. др. Секули Дрљевићу, новопостављеном предсједнику обласног суда у Подгорици сенатски грб, а г. Милану Контиту, новопостављеном члану обласног суда на Цетињу Данилов орден IV степена. Честитамо!

Саопштење талијанског посланика. Овдашњи талијански посланик г. барон Сквити саопштио је нашем министру иностр. дјела Грегорићу телеграм своје владе, која извјештава нашу владу, да су цариградске вијести о талијанским поразима у Триполису потпуно измишљене.

Погранична комисија. Комисија, која се од стране наше државе и Турске састала у Подгорици, разишла се, не учинив ништа кривицом чланова турске комисије, пошто до споразума није могло доћи. Између делегата наших и турских био се изродио спор око регулације границе. Оно, што су захтјевали чланови наше комисије, нијесу хтјели да усвоје чланови турске комисије, ради чега је предсједник турске комисије са секретаром долазио и на Цетиње. Том приликом предсједник турске комисије предлагао је нову базу за споразум, а када је од стране наше усвојена, одустали су од ње, што је и довело до распуста комисије, која се растала, као што рекосмо, не свршив свој рад.

Анексија Триполитаније. Краљ Италије прогласио је анексију Триполитаније. О томе важном корак талијанске владе службено је извјештена и наша влада. Ма да Триполитанија још ни из далека није покорена нити је савладан отпор њенога становништва, Италија се ипак ријешила на овај судбоносни корак једино из политичких разлога. Какви су ти разлози и чему могу довести објаснићемо нашим читаоцима у идућем броју „Вјесника“.

Вјенчање. Г. Љубо Бакић, члан Великог Суда, вјечаће се сјутра, у недељу, у манастиру Савини крај Новог са г-ђицом Олгом, ћерком г-ђе Анђе пок. командира др. Новице Ковачевића. — Наше усредно честитање и најтоплије жеље.

Читуља. Промислог петка преминуо је на Цетињу посије кратког али тешког боловања Нико Попов Мартиновић у 59. г. и сјутра дан сахрањен у Бајицама родном мјесту пред црквом Св. Јована. Спроводу до изван вароши присуствовао је Њ. Кр. Вис. Књаз Петар, Краљевска Влада, многе угледне личности и вели број народа из мјеста и околине. У спроводу је учествовало и пјевачко друштво „Његош“, као и ученици основних школа. Покојни Нико био је личан, добар и поштен Црногорац, а у ратовима је показао и лично јунаштво. Био је син познатог попа Јока. Учествовао је у ратовима на Велешу, Вучем Долу и Рогамама 1876. г., Дреноштици, Шобајиће, Чађелици и Петњем брду 1877. г. и на Суторману, Туђемилу и Бару 1878. г. Приликом заузимања града Бара први је ставио лагум под барска врата, а био је међу првима када је прекинута вода, којом је снабђеван град и војска у њему. Још је учествовао у битци на Њемовском 1877. г. и на Улцињу 1878. г. када је с турског бимбаше скинуо сабљу и жива га ухватио. Одликован је због јунаштва медаљом за храброст, Ђорђевићим крстом и у двапут назначена му је Обилићева медаља, коју због скромности није примао. Још је имао спомену из рата 1876—8 г. и војничку руску медаљу. У државној служби провео је 35 година као административни чиновник и писар Великог Суда. За собом је оставио велику породицу, која оплакује његову смрт, те јој желимо утјехе, а покојном Нику вјечну успомену. Покој му души!

Колера. Пошљедњи службени извјештај о колери гласи, да је обољели Бућо И. Миравевић из Г. Горице, за кога је бактеоролошки утврђено да је оболио од колере 26. ов. м., умро у зору и његова је болест и извршеном секцијом утврђена. У Подгорици је 26. ов. м. обољела Јована жена Илије Ранковића, која је сјутра-дан у зору умрла. Њена дјеца су изолована и утврђено је да су бакцилоносни, што значи да је и Јована умрла од колере. Нових случајева није више нигађе било и санитарске власти, као год и грађанске, чине све да се ширење заразе не само спријечи, него и да се обољелима потребна помоћ укаже. У Зети нових случаја нема. Сви раније обољели су добро и опорављају се, само један од њих је јако слаб. Захваљујући настојавању љекара и власти ширење заразе спријечено је и чини се све, да се колера што прије искоријени, у чему ће се и успјети, ако се свако буде старао да тачно и савјесно испуњава наредбе које су ради обезбједе од колере издате. — Од г. др. Митра Радуловића, који се сада бави у Зети ради лијечења обољелих, добили смо овај извјештај о обољивању од колере у Зети: 5. ов. м. у 11½ сати ноћу констатовао сам у селу Балабанима три случаја колере, од којих је један већ прије доласка мога био смртан. Од тог времена до данас било је у том селу обољелих 27 случајева, од којих су једанајест смртни. Остали 16 болесника већина је већ сасвијем оздравила, а други су на путу оздрављења (рековалесценти). Од 23. ов. м. нема нових случајева. Упограничном селу Балабана селу Шушуњи у једној кући била су три случаја и већ потпуно оздравила. Од 22. ов. м. нема нових случајева. У Бериславцима био је случај напрасне смрти, који је случај остао сумњив. У истом селу има један случај колере и то тешке природе. У Курилу 2 случаја у

доста повољном стању. У Бистрицама био је један смртни случај од колере. Од 22. ов. м. није било нових случајева. У Вуковцима била су два случаја смртни, први сумњив, а други од колере. Од 23. о. м. нема нових случајева. Свега дакле било је за ово вријеме у капетанији 35 случајева колере, од којих је било смртних 14 случајева. Као што сам навео, била су два смртна случаја сумњиве природе, јер нијесу пријављена као болесна већ као смртна, а бактериолошки се није испитивало.

Позориште. Вечерас се даје драма у четири чина „Част“ од Хермана Судермана, а сјутра комад из народног живота „Шокица“.

Књижевност

Календар „Зета“. Кроз кратко вријеме изаћи ће из штампе календар „Зета“ за годину 1912. Календар „Зета“ изијеће до 6 штампаних табака обичне осмине. Календарски дио биће потпуно уређен и удешен тако, да ће моћи врло згодно да послужи као приручна књига у многим приликама свакоме. Поред календарског дијела ући ће ове године и забавно-поучни дио са најодабранијом садржином. Израда ће бити врло укусна, а цијена је само 80 пара. Препродавцима календара даје се знатан попуст, па их издавач моли, да му се јаве на вријеме са поруком. Родолубиве растураче списке књиге моли, да му буду на руци и да помогну, да се календар „Зета“ што више рашири у народу. Моли све своје другове и пријатеље, да се својски заузму око скупљања претендате. Све поруке треба упућивати на адресу: Глиго Н. Пејановић, Подгорица.

Разне вијести

Колико има дреднота. До данас има на свијету што готових, а што у послу око стотине дреднота. Енглеска има 32, Њемачка 21, Сједињене државе 12, Јапан 7, Аустро-Угарска, Италија, Русија и Француска свака по 4, Бразилија и Шпанија 3, а Аргентина, Турска и држава Чиле 2.

Пјевачица „per nachnahme“. У Букурешту је управитељ тамошњег касина де Paris ангажовао за свој естаблишман варошетну певачицу „Contessa Viscontini“, која сада гостује у Александрији са великим успехом. Он је установио са румунском паробродским предузећем, да му има допремити пјевачицу најкраћим путем у Констанцу „per nachnahme“. „Contessa Viscontini“ је збиља у одређено доба приспјела, по била је оптерећена износом од 600 круна „за поузеће“. Управитељ је почео приговарати овако великој своти по капетан, одлучни помоћ, одбруси му, да ће певачицу вратити натраг ако не плати одређену своту од 600 круна, јер „се и сви пакети шаљу натраг ако их насловни неће да прими“. И тако је морао равнатељ хоћеи нећеи платити тих 600 круна, „да извади свој пакет“, који му је до сада сваку вечер напунио кућу.

Борба за служавке. Питање о послузи примило је у Сједињеним Државама озбиљан значај. У земљи долара има тако мало служавки, да се тако зваши виши кругови бацају попут хијена на сваку дјевојку, која се појави на тамном хоризонту са намјером, да ради са метлом у руци. Прије неколико дана узбуђено се читаво становништво у једном граду државе Орегон због силно важне једне вијести: Радило се ни о чему мањем ни о чему вишем, него о двијема женским, које су се изавиле спремне да прихвате службу. Сензационална ова вијест управу је чаробно дјеловала. Мало сати иза вијести о том у домаћим листовима, почела је читава чета домаћица онсједати гостиону, у којој су одсјела ова два чудовишта. Скоро за тим дошло је до борбе међу госпођама, које су сачињавале опасану војску. Свака је хтјела да дође прва у гостиону, да осигура службу дагођених дјевојака. Двије жене, које су биле особито жестоке крви, ухватиле су се за косу пред читавим свијетом. Кад је власник гостионе видео, да ствар креће по злу, предложио је, од страха, да би могло бити и разбијених прозора, оригиналну ствар: „Нека се поведе листина о обе дјевојке и која домаћица даде највише, нека јој буде дјевојка.“ Овај је предлог са одушевљењем прихваћен. Најприје је дошла на листину једна, па онда друга дјевојка и за тили час су биле „продане“ за нечувену своту...